

Gymzaal De Meet, Haren Een circulaire gymzaal met vijf gevels

Alles aan gymzaal De Meet in Haren kan worden bestempeld als circulair, natuurinclusief, duurzaam of een combinatie daarvan. Een uitdaging? Jazeker. Onhaalbaar? Zeker niet. Soms is de oplossing zo eenvoudig als een steetegel.

Trots op ambities die we waar hebben kunnen maken'

– Annette Koops

Nadat de oude gymzaal in Haren was afgebrand, was gemeente Groningen er na een kort onderzoek vrij snel uit dat er een gymzaal teruggebouwd moest worden. 'De belangrijkste reden daarvoor was dat we als gemeente de basisscholen goed willen faciliteren in hun bewegingsonderwijs. Dit betekent in de praktijk dat we in de nabije omgeving deze faciliteit aanbieden', vertelt Annette Koops namens de gemeente. Het was een geluk bij een ongeluk dat "het oude" uit 1975 dateerde en er dus een compleet nieuw plan gemaakt kon worden.

Elke laag uitdenken

Gemeente Groningen koos voor Design & Build, 'mede omdat we het in korte tijd wilden realiseren. De scholen moesten niet te lang zonder locatie zitten', legt Koops uit. De eisen die werden gesteld aan de ruimtes, waren niet heel ingewikkeld. Circulair en natuurinclusief bouwen, dat werd de grootste uitdaging. 'We hebben dat heel expliciet meegenomen in de uitvraag, omdat het past bij de ambitie van gemeente Groningen. Wind Design + Build heeft daarin op alle onderdelen goed gescoord. Mooi in hun ontwerp was de keus voor een circulaire gevel. De losmaakbaarheid in het hele ontwerp sprak ons ook aan.' Demontabel

bouwen vereist dat je dat in elke laag van het bouwproces goed uitdenkt. Het bouwbesluit maakt dat niet altijd makkelijk. 'Je moet er ook over met elkaar in gesprek blijven. Maar dat we de ambities grotendeels waar hebben kunnen maken, maakt me trots.'

Wind Design + Build koos voor De Haan en Nijmeijer als partners in het realisatieteam van gymzaal De Meet. 'In het noorden wordt nog weinig Design & Build aanbesteed', vertelt projectcoördinator Gaatze Postma. 'Dat de gemeente Groningen dat wel doet, met ook nog extra aandacht voor circulariteit, juichen we heel erg toe.'

Stappen te maken

Om de aanbesteding te organiseren en toezicht op het ontwerpproces en de opbouw te hebben, nam de gemeente Smeets bouwmanagement & advies in de arm als bouwdirectie. Het bureau heeft veel ervaring in directievoering binnen zowel basisonderwijs als voortgezet onderwijs, en ook gymzalen stonden eerder op het programma. Wel noemt directeur René Grummel van Smeets de toepassing en hergebruik van onderdelen van dit gebouw een leerzaam proces. 'Bij onderhoud en renovatie hadden we daar wel eerder mee te maken gehad, maar nog niet met nieuwbouw. We hebben in Nederland wat dat betreft nog wel wat stappen te maken in circulariteit ten opzichte van het bouwbesluit. Toch hebben we aan het bouwbesluit kunnen voldoen, terwijl de belangrijkste onderdelen losmaakbaar en herbruikbaar zijn.'

Het is een gebouw geworden dat mede dankzij biodiversiteit en natuurinclusiviteit past in de omgeving. Grummel: 'De reacties van de gebruikers zijn heel positief. Dat vind ik wel het mooie van ons werk. Je kunt op papier van alles verzinnen, maar dat je dan ziet dat het werkt, dat geeft veel voldoening.'

Geen klachten of bezwaren

Ook de buurt is heel tevreden, weet Koops. 'We hebben de buurt frequent geïnformeerd over de nieuwbouwplannen van de gymzaal. Dat de nieuwe gymzaal qua afmeting groter zou worden dan de afgebrande, zorgde voor de nodige vragen. Als je juist communiceert en informeert, en een luisterend oor biedt aan

vragen, voorkom je al de meeste problemen die je daarin kunt tegenkomen.'

10.000 stoeptegels

Opvallend in de plannen van Wind Design + Build is de gevel, gemaakt van stoeptegels. Postma, met een lach: 'Het hele verhaal over duurzaamheid is samengevat in de stoeptegels.' Hij ging niet alleen op zoek naar 10.000 stoeptegels in het noorden om de gevel te kunnen metselen; op plekken waar stoeptegels weggehaald werden, werd zaad voor bloemen en planten teruggegeven. De Week van de Circulaire Economie en het NK Tegelwippen, waarbij ook de gemeente Groningen nauw bij betrokken is, werden gebruikt om de "stoeptegelactie" kracht bij te zetten. Daarnaast werden ook in de gevel van de gymzaal nestkasten en insectenstenen voor diverse soorten geplaatst. 'We zijn dan wel bouwers, maar ook onze bijdrage aan natuurinclusiviteit en biodiversiteit vinden we erg belangrijk en heel leerzaam.'

Omdat het gebouw zoveel mogelijk circulair is gebouwd, is ruwbouw eigenlijk al afbouw geworden. 'We hebben niet veel extra lagen toegevoegd om het mooier te maken', legt Postma uit. 'Wel hebben we er in de detaillering rekening mee gehouden.' Aan de binnenkant kwam het qua akoestiek ook

'Nog stappen te maken tussen circulariteit en bouwbesluit'

- René Grummel

TOEKOMSTGERICHTE OPLOSSINGEN VOOR VASTGOEDVRAAGSTUKKEN

DUURZAAM **MAATSCHAPPELIJK** **REGIONAAL**

Wij werken voor

Ondersteuning op het gebied van:

- > Projectmanagement
- > Bouwkostenadvies
- > Vastgoedmanagement en – beheer

SMEETS
BOUWMANAGEMENT EN ADVIES

☎ 0522 - 242510
✉ info@smeetsbma.nl
🌐 smeetsbma.nl

Integrale gebiedsontwikkelingen.

Woonwijken, bedrijventerreinen, klimaatadaptief, zonnepanelen, aquathermie, biodiversiteit

Circulaire ontwerpen.

WAA.

De Meet in Haren, circulaire en energie neutrale gymzaal

Realisatie van multifunctionele accommodaties.

MFA Feel Fit Center in Rivierland, SSC002 aan energie neutrale sportfaciliteit

Dromen, Denken, Doen.

www.windgroep.nl

WWW.BOUWBEDRIJF-DEHAAN.NL

Grete bourren 31a
9263 PL Garyp
(0511) 521287

B.V. BOUW- EN AANNEMINGSBEDRIJF
G.de Haan & Zn.

De veelzijdige kwaliteitsbouwer

UTILITEITSBOUW
WONINGBOUW
SERIEMATIGE WONINGBOUW
VERBOUW EN ONDERHOUD

Groendaken Retentiedaken Daktuinen

🌿 Verbetert het binnenklimaat

💰 Verlengt de levensduur van het dak

☁️ Regenwater retentie

🦋 Stimuleert de biodiversiteit

**Uw groendak,
onze hoogste prioriteit**

Tel.: 085 - 760 52 42

E-mail: bewustgroen@daktec.nl

daktecbewustgroen.nl

op de details aan. 'In een gymzaal is dat uiteraard een heel belangrijk, maar ook een moeilijk vraagstuk. We hebben de oplossing gezocht in akoestisch materiaal dat we op de muren konden gebruiken. Uit metingen blijkt dat het effect heeft, en ook gebruikers roemen de prettige akoestiek.'

Zwevende afwerkvloer

De basis van de gymzaal ligt op een demonstabele fundering. 'Die is wel bevestigd aan de betonnen heipalen, maar kan in delen gedemonteerd worden', vertelt Gerrit Jan de Haan van het gelijknamige bouwondernemingsbedrijf.

'Op de begane grond werd een betonvloer gelegd met een terugnamecontract', vervolgt De Haan. 'Met de afwerkvloer is ook rekening gehouden met circulariteit. De gienvloer is zwevend uitgevoerd, zodat hij in de toekomst demontabel is.' Zwevend aanbrengen betekent in dit geval dat er over de dragende betonvloer folie is gelegd. De Haan: 'Over het midden van de vloer is een dilatatieprofiel aangebracht, om krimpstreken te voorkomen. De wapening in de dekvloer is daar ook onderbroken.' De gienvloer van 320 vierkante meter werd in twee uur tijd gegoten en voldoet aan vlakheidsklasse 2. Na 24 uur was de vloer al beloopbaar.

Hout en papier

De hoofdconstructie werd van hout gemaakt, 'en niet van staal zoals meestal het geval is', aldus De Haan. Ook dit is gedaan met een circulaire gedachte: met eenzelfde maatvoering is de constructie opnieuw

te gebruiken. De circulariteit dringt door tot in de gevels. 'Die hebben we gevuld met cellulose, in de vorm van papierstof als isolatie van de wanden.' In de daken is biobased isolatie toegepast.

De Haan noemt de luchtdoorlatendheid als een van de grootste uitdagingen. 'Die mocht niet boven de 0,2 liter per seconde per vierkante meter. We zijn op 0,18 uitgekomen', vertelt hij met trots. 'Dat is ons gelukt door alle elementen af te tappen en door gebruik van het HSB prefab bouwsysteem voor dak, constructie en wanden.'

'We juichen de circulaire ambities van de gemeente enorm toe'

- Gaatze Postma

Vijfde gevel

Als kers op de taart voor wat betreft duurzaamheid en circulariteit werd het gebouw afgetopt met een groen dak. 'Het dak wordt steeds vaker gezien als vijfde gevel', vertelt Gert Stokkers van Daktec Bewust Groen in Zwolle. Het groene dak van gymzaal De Meet kreeg een sedummixmat in combinatie met een kruidenmixmat. Deze combinatie zorgt er mede voor dat het dak niet te zwaar wordt en de constructie het kan dragen.

Door een groen dak aan te leggen, verleng je de levensduur van een dak. 'Als je het dak goed onderhoudt - het blijft toch een tuin -, gaat het een leven lang mee. Tegelijk absorbeert het dak het regenwater, wat de temperatuur in het gebouw al gauw met 3 tot 4 graden verlaagt. De opvang van het water zorgt er tevens voor dat het regenwater veel geleidelijker op de grond terechtkomt', legt Stokkers uit. 'Dat is een uitkomst bij de piekbuien die we in Nederland steeds vaker zien.'

‘Een groendak gaat een leven lang mee’

– Gert Stokkers

Bloeiend dak

‘Het dak werd net voor kerst - in de sneeuw - aangelegd’, aldus Stokkers. Inmiddels begint het dak te bloeien. ‘Als je in mei of juni gaat kijken ziet het er heel anders uit. Van verre zal de bloeiende kruidenmix te zien zijn met alle vlinders, bijen en insecten die daar op af komen. De kinderen in de school er tegenover gaan daar vast van genieten. Het is gebleken dat groen concentratieverhogend werkt. Dat we op die manier niet alleen aan de toekomst van het gebouw, maar ook die van de kinderen meewerken, vind ik geweldig.’

Gymzaal De Meet te Haren

Bouwteamleden

Opdrachtgever	: Gemeente Groningen
Opdrachtgever	: Sport050
Bouwmanagement en advies	: Smeets bouwmanagement en advies
Architect	: Wind Design + Build
Advies geluid, ruimteakoestiek, installatiegeluid, nagalmtijd, luchtdichtheid, thermografie, bouwfysica, brandveiligheid, BENG, daglicht en (spui) ventilatie	: Noorman Bouw- en milieu-advies
Aannemer	: Bouw- en Aannemingsbedrijf G. de Haan & Zn. BV
Installatie	: Niemeijer Installatietechniek B.V.
Onderaannemers & leveranciers	
Bitumen dakbedekking met een groen dak	: Daktec bewust groen
Leveren stompe binnendeuren incl. hang- en sluitwerk en montage	: Monta plus
Cement gebonden gietvloer	: Thermo Floor Friesland
Divers Hang en sluitwerk	: Raadsma

Thermo Floor Friesland
Gietdekvloeren Specialist

- ✓ Cementgebonden & Anhydriet gietdekvloeren
- ✓ Vloerverwarming

Zeer korte droogtijd.

✓ Na 24 uur beloopbaar!

www.thermofloorfriesland.nl